

Motivacija za učenje

Lidija Vučić:

PEDAGOŠKA PSIHOLOGIJA

Str. 74-90

Faktori uspešnog učenja (unutrašnji)

- 50% inteligencija
- 50% faktori neintelektualne prirode
 - motivacija
 - faktori ličnosti...

Vrste motivacije

- **Spoljašnja (ekstrinzična) motivacija** – *odnosi se na motivaciju koja svoj izvor ima izvan učenika (dobar rezultat na testu, ocene, pohvala, diploma...)*
- **Unutrašnja (intrinzična) motivacija** – *je odgovor na potrebe onoga ko uči kao što su radoznalost, potreba za znanjem, osećaji kompetencije i rasta i razvoja (izvor motivacije je u samom učeniku)*

Teorijski pristupi motivaciji

- **Klark Hal-** teorija nagona (čovjek pasivno čeka da na njega deluju razne spoljašnje i unutrašnje draži)
- **Berhus Frederih Skinner** (zahtev za stalnom i aktivnom podrškom u učenju)
- **Kognitivna psihologija** (čovjekovu aktivnost određuju kognitivni činioci - očekivanja, predviđanja, svest o ciljevima itd.)
- **Humanistička psihologija** (potrebno je da učenje omogući zadovoljenje učenikovih viših potreba)

Podsticaji za učenje

I Cilj ili namera da se nešto nauči

Paja Radosavljević je prvi istakao značaj cilja

Eksperiment – osoba koja nije razumela instrukciju (Rumun) ima 46 čitanja bez cilja da ponovi listu i samo 6 čitanja sa ciljem

II Rok - duži rok – trajanje naučenog - blizak rok – brzina u učenju

Eksperiment:

I grupa uči tekst koji će reprodukovati za jedan dan

II grupa uči tekst koji će reprodukovati za nedelju dana

Reprodukcija se događa za dve nedelje

III Interesovanje

- *Pozitivan stav učenika prema nekom sadržaju*

Načini razvijanja interesovanja za sadržaj

- **povezivanje sa poznatim i interesantnim**
- **isticanje značaja i primene onoga što se uči**

Teškoće:

- **različita interesovanja po polu**
- **program prilagođen prosečnom učeniku**
- **individualne razlike u interesovanjima**

IV Prijatnost, neprijatnost i stav prema gradivu

S. Frojd- princip zadovoljstva:

- prijatno (optimizam pamćenja)
- indiferentno
- neprijatno

Ispravka Frojdovog učenja:

- prijatno
- neprijatno
- indiferentno

Stav prema gradivu – pozitivan stav saglasan sa ličnim ubeđenjima i uglavnom uključuje prijatnost

V Poznavanje rezultata (Šardakov)

- sredstvo za ispravljanje grešaka u toku učenja
- podsticajno sredstvo za dalje učenje

Eksperiment: uvežbavanje motorne veštine, pogađanje mete snopom svetlosti

Šardakov: uvežbavanje verbalnih sadržaja-grupa koja dobija obaveštenje o napredovanju postiže bolji rezultat, kad se isključi poznavanje rezultata, rezultati postepeno opadaju

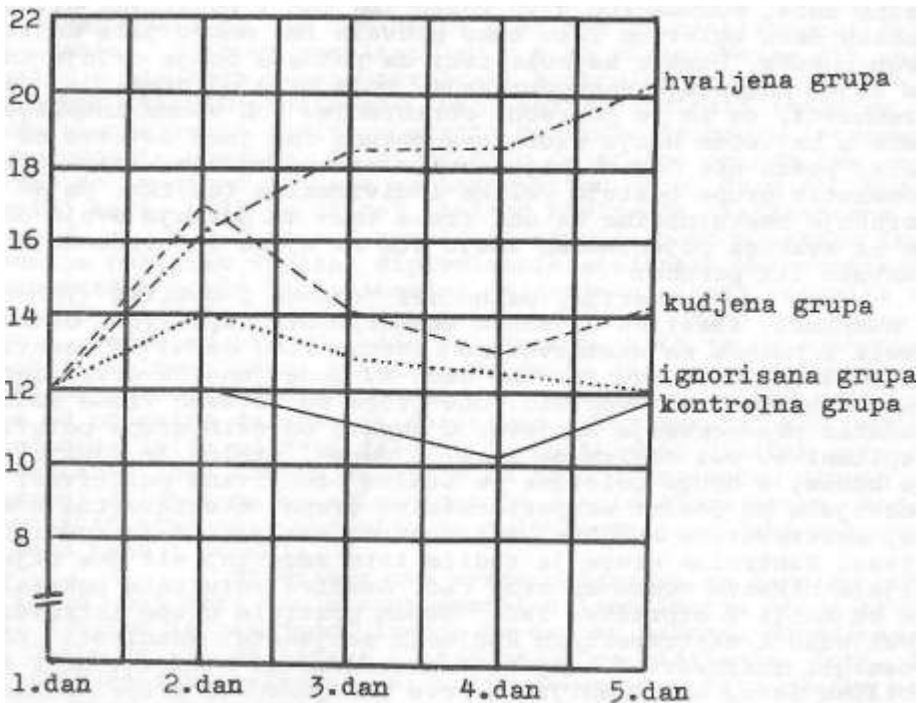
Obaveštenja koja se daju učenicima treba da budu:

- specifična a ne uopštena
- određena, precizna, konkretna
- uvremenjena (neposredno posle aktivnosti)

VI Pohvala i pokuda

Eksperiment Elizabete Harlok(rezultati):

- Hvaljena grupa – stalno napreduje
- Kuđena grupa – 2 dana napreduje a onda rezultat opada
- Ignorirana grupa- 2 dana napreduje (slabije od kuđene grupe) a onda rezultat opada
- Kontrolna grupa- 2 dana ne napreduje a onda rezultat još više opada, zatim se ponovo popravlja

40 godina kasnije Radović u ponovljenom eksperimentu u Srbiji dobija iste rezultate

Eksperiment Tomsona i Hanikata (rezultati):

- **Introvertni hvaljeni i ekstravertni kuđeni**
- **Ekstravertni hvaljeni i introvertni kuđeni**
- **Kontrolna grupa**

Isti eksperiment u Srbiji:

- **Introvertni hvaljeni i ekstravertni kuđeni**
- **Ekstravertni hvaljeni**
- **Kontrolna grupa**
- **Introvertni kuđeni**

Dejstvo nagrade i kazne – jači su podsticaji od pohvale i pokude ali se ne preporučuje učestalo korišćenje

VII Saradnja i takmičenje

Rezultati eksperimenta – napredovanje:

- Individualno - kada mogu da biraju 74% bira individualni rad
- Grupno
- Bez podsticaja (kontrolna grupa)

Zaključak: takmičenje je jači podsticaj nego saradnja tj. individualno takmičenje je efikasnije od grupnog

Grupno takmičenje više pogoduje:

- Učenicima slabije inteligencije
- Mlađim učenicima

Izbor rivala u individualnom spontanom takmičenju u odeljenju - prema svojim sposobnostima

- Takmičenje sa samim sobom

Efikasnost individualnog i grupnog rada

- **Psihoanalitičar Mede:**
- **grupni rad povećava kvantitet ali ne i kvalitet**
- **vrednost grupnog rada zavisi od:**
 - **osobina pojedinaca** (npr. nervozniji pojedinci teže uče u grupi)
 - **od vrste posla** (grupni rad je uspješniji kod jednostavnijih poslova)

VIII Uspeh i neuspeh

Uspeh je motiv koji podstiče učenika na dalji rad

Individualne razlike

- **Samopouzdan** – *neuspeh ne deluje u velikoj meri nepovoljno*
- **Nesamopuzdani** – *neuspeh ima jako negativno dejstvo*

Američki eksperiment sa 18 nastavnika i 18 odeljenja:

- *Nećete završiti razred jer ne radite dovoljno!*
- *Dobro radite i sigurno ćete svi završiti razred!*

Na kraju nije bilo značajne razlike, iako su ovi drugi bili malo bolji.

Izraziti poverenje u rad učenika, njihov trud.

IX Stepen aspiracije

Uspeh koji pojedinac pretpostavlja da će postići

- *Merenje stepena aspiracije*
- **Diskrepancija suđenja** (razlika između ranije postignutog i očekivanog rezultata)
- **Diskrepancija cilja** (razlika između očekivanog i nahnadno postignutog rezultata)

Uslovi koji doprinose razvijanja unutrašnje motivacije za učenje

1. Učenicima treba na izbor pružiti više zadataka sa različitim stepenom težine
2. Navikavati učenike da svoja nova postignuća upoređuju sa svojim ranijim postignućima (razvijati takmičenje sa samim sobom)
3. Za učenikovu motivisanost nije samo važno da doživi privremeni uspeh , nego i to kom činiocu pripisuje postignuti uspeh, odnosno neuspeh

Uslovi koji doprinose razvijanju unutrašnje motivacije za učenje

4. Na oblikovanje motivacije učenika utiču šire okolnosti rada i života u školi (planiranje nastavnog procesa, slobodnih aktivnosti...)
5. Za razvoj unutrašnje motivacije učenika značajno je i uviđanje smisla onoga što učenici uče i rade

Atribuciona teorija Bernarda Weinerja (1992)

Načini na koje tumačimo uzroke svog postignuća

- **Mesto uzroka** : uzrok uspeha ili neuspeha može biti unutrašnji i spoljašnji, unutrašnji je povezan sa osobinama pojedinca, a spoljašnji sa obeležjima situacije
- **Stabilnost uzroka**: uzrok uspeha, odnosno neuspeha, možemo opažati kao relativno nepromenljiv, odnosno kao promenljiv i nepostojan
- **Mogućnost kontrole**: uzrok uspeha i /ili neuspeha možemo percipirati kao više ili manje podložan našoj kontroli